

עיבוד וניתוח נתוני התערבות יזומה של רוקחים קליניים לסקירה מעקב וטיפול באוסטאופורוזיס לאחר ניתוח בריאטרי

דר' סיון לביא, דר' אנה אוצ'רטיאנסקי, דר' גל עמרי-אורבר, שרה דוד, דר' דניאל לנדסברג, דר' ענבל יפרח דמארי

רקע

- מטופלים בני 50 ומעלה לאחר ניתוחי תת-ספינה בשנים 2020-2021 שלא בצעו צפיפות עצם (קבוצה 1)
 - מטופלים בני 50 ומעלה לאחר ניתוחי תת-ספינה בשנים 2011-2023 שנמצאים ברשם אוסטאופורוזיס ללא טיפול תרופתי (קבוצה 2)
- נעשתה פניה יזומה של רוקחים קליניים לרופאים על מנת לקדם מעקב וטיפול נאות.

תוצאות

ברשומות הקופה זוהו 627 מטופלים ו-325 מטופלים אשר התאימו להתערבות בקבוצות 1 ו-2 בהתאמה. קבוצה 2 התאפיינה בגילאים ממוצעים גבוהים יותר - 63 שנים לעומת 56 שנים בהתאמה, ובשיעור נשים גבוה יותר - 85% לעומת 68% בהתאמה. ב-27% מכלל המטופלים בשתי הקבוצות תועד גורם סיכון אחד לפחות לפגיעה בבריאות העצם בנוסף לניתוח הבריאטרי אשר נכלל בסל כמצב רפואי המצדיק הפניה לצפיפות עצם בכל גיל. בעקבות ההתערבות, הפניה לצפיפות נתנה ל-45% מהמטופלים בכל אחת משתי הקבוצות. בקבוצה 2 ניתן מרשם לטיפול מניעתי ב-22% מהמטופלים, ו-17% מהמטופלים רכשו טיפול. הפניה לבדיקת ויטמין D נתנה ל-76% מכלל המטופלים. עבודתנו הניעה את מערך התזונה לפתח "מסע מטופל" דינאמי במסגרתו ישלחו הודעות לכל מטופל העובר ניתוח בריאטרי ולא ביצע צפיפות עצם במסגרת הזמן המומלצת ו/או עם רמת ויטמין D נמוכה.

מסקנות והמלצות

ההתערבות הפרטנית תרמה לשיפור וטיוב המעקב והטיפול באוכלוסיית מטופלים זו. בנוסף, תהליך ההתערבות שנעשה למול כ-600 רופאים תרם לצמצום פערי הידע. הממצאים מדגישים את הצורך בבניית הנחיות לצוותים הרפואיים לטובת המעקב, סקירה וטיפול באוסטאופורוזיס באוכלוסייה הבריאטרית, וכן בהכללת קטגוריה של צפיפות עצם בהפניה לצפיפות עצם במסגרת הסל.

הגדרת הבעיה

בתחקור נתוני מטופלים בריאטריים עולה כי המודעות לנושא הסקירה, המעקב וטיפול באוסטאופורוזיס אינה מיטבית. בקופה נמצאו כ-4000 מטופלים בני 50 ומעלה שעברו ניתוח תת-ספינה בעשור האחרון ולא רוכשים טיפול לאוסטאופורוזיס, מתוכם כ-70% לא בצעו מעולם בדיקת צפיפות עצם. בנוסף, נמצאו כ-460 מטופלים לאחר ניתוח תת-ספינה המשוכים לרשם אוסטאופורוזיס ללא טיפול תרופתי ייעודי.

מדדים ויעדים

עליה בהפניות לבדיקות צפיפות עצם וויטמין D ובהפקת מרשמים לטיפול תרופתי רלוונטי.

תיאור מצב קיים וחקר גורמים לבעיה

מודעות נמוכה ופערי ידע של הגורמים המטפלים, כמו גם העדר קטגוריה של ניתוח בריאטרי בהפניה לצפיפות עצם במסגרת הסל, תורמים להעדר מעקב וטיפול נאות באוסטאופורוזיס במרבית המטופלים הבריאטריים.

תכנית התערבות

גובשו הנחיות למעקב, סקירה וטיפול לאוסטאופורוזיס באוכלוסייה הבריאטרית, וכן דף מידע לשטח, בהתבסס על הספרות וחוות דעת מומחים. בוצע פרויקט התערבותי במסגרתו מיקדנו עבודה בשתי קבוצות:

קבוצת התערבות 1* ללא ביצוע צפיפות עצם		קבוצת התערבות 2** ברשם אוסטאופורוזיס ללא טיפול תרופתי
מספר מטופלים	627	325
גיל ממוצע***	56	63
% נשים	68%	85%

קבוצת התערבות 2	קבוצת התערבות 1+2
45% הפניה לצפיפות עצם 22% הוסק מרשם לטיפול מניעתי 17% רכשו טיפול תרופתי	45% הפניה לצפיפות עצם 76% הוסקה הפניה לבדיקת ויטמין D

* ביצוע ניתוח בריאטרי מסוג תת ספינה בשנים 2020-2021 ** ביצוע ניתוח בריאטרי מסוג תת ספינה בשנים 2011-2023 *** בני 50 ומעלה